„От миналото ще вземем огъня, а не пепелта“ – Жан Жорес

Национален вестник на българските антифашисти

ЖАРАВА®

www.basbg.org
antifabisti@abv.bg

Година XXXV, брой 3

1 – 31 март 2026 г.

Цена: 0.35 евро
Цена: 0.70 лв.

148 години от освобождението ни от османско иго

Трети март – приказка за смелост и саможертва

Трети март не е просто дата в календара или поредният почивен ден. Това е денят, в който тишината на робството се пречупва от звъна на свободата, изкована с кръв, воля и безпределна саможертва.

На този ден сърцето на всеки българин бие в ритъма на Шипка. Пред очите ни оживяват образите на онези „немили-недраги“, които замениха калните улици на емиграцията с ледените зъбери на Балкана. Опълченците – шепа смелчаци, които нямаха оръжия, равни на вражеските, но носеха в гърдите си нещо непобедимо: любовта към отечеството. Когато патроните свършиха, те не отстъпиха. Когато телата им натежаха от умора, те вдигнаха камъни и дървета. Те се превърнаха в жива крепост, защото знаеха, че зад гърба им не е просто пътят към София, а бъдещето на България.

Но саможертвата на Трети3 март е и международен химн на хуманизма. Не можем да преклоним глави, без да си спомним за руските воини, които оставиха домовете си в необятната степ, за да намерят смъртта си по българските полета в името на една православна и славянска кауза. Редом с тях, по бойните полета на Плевен, Гривица и Шейново, проляха кръвта си румънци, финландци, украинци, белоруси и поляци. Тази свобода е увенчана с една обща победа – тържеството на справедливостта над тиранията.

Разветият трибагреник ни напомня, че белият цвят е символ на чистите помисли на героите, зеленият – на надеждата, която ги е водила през проходите, а червеният е онази свещена кръв, която попи в земята ни, за да ни има нас.

Трети март е нашият изпит по памет. Нека не позволяваме на времето да заличи спомена за „Орловото гнездо“ и за хилядите безименни гробове, разпръснати из Родината. Свободата не е даденост, тя е завет. Завет да бъдем достойни за храбростта на онези, които ни дадоха правото да се наричаме свободни граждани на света. ■

НА 19 АПРИЛ БЪЛГАРИЯ ГЛАСУВА

ИЗБОРИ ЗА 52-о НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Честит празник, скъпи жени!

Осми март – ***международният ден на жените*** – не е просто ден за цветя и благодарност. Той е символ на дългия път, извървян от жените в борбата за равноправие, достойнство и признание. Така че Осми март е празник с две лица. Едното отразява нежността и обичта към майката и любимата и другото – напомня борбата за правата на жените в съвременното общество.

Празникът се ражда в началото на двадесети век сред шума на фабричните машини и гласа на жените, търсещи по-добри условия на труд и право на глас.

Първите стъпки са направени от работничките в Ню Йорк, а по-късно идеята е утвърдена от Международното социалистическо движение, за да се превърне днес в световно събитие, признато от Организацията на обединените нации. Този исторически контекст ни напомня, че правата, които днес приемаме за даденост, са извоювани с кураж и постоянство.

В съвременния свят жената успешно съчетава множество роли.

Тя е професионалистка, творец и пазителка на семейния уют. Образът на жената днес е символ на устойчивост. Тя притежава способността да вдъхновява промяна, да проявява емпатия и да гради мостове там, където други виждат стени. Осми март е моментът, в който обществото трябва да се поклони пред тази многостранна сила, която движи света напред.

За много от нас Осми март е Денят на майката. Тя е първият учител по човечност и първият пример за безусловна любов. Благодарността към майката е израз на признание за нейните безсънни нощи, за търпението и за вярата, с която тя изгражда личността на своите деца. Цветето, подарено на този ден, е малък символ на благодарността към жените.

Осми март е празник на духа. Той ни учи, че светът е по-красив и справедлив, когато гласът на жената се чува, а нейният труд и любов се ценят. Нека този ден не бъде единственият, в който засвидетелстваме уважение.

Честит Осми март!

ДА СПАСИМ ВЕСТНИК „ЖАРАВА“

Уважаеми читатели на вестник „Жарава“,

Повече от три десетилетия Българският антифашистки съюз издава свой вестник. В него се отразява както дейността на Управителния съвет, така и тази на неговите структури по места.

На страниците на **„Жарава“** намират място текстове, посветени на антифашистката съпротива и нейните герои, на историческото минало на България. Тази тема е свързана с паметта ни за него и с желанието да я предадем на бъдните поколения.

Вестникът е обърнат с лице към българската и световната култура, както и към актуалните проблеми, които Ви интересуват.

Протегнете ръка и подкрепете своя любим вестник!

Абонирайте се!

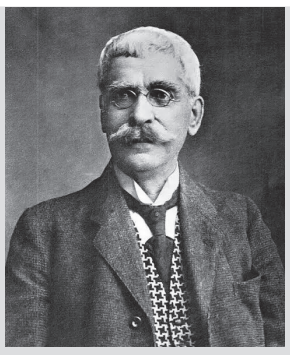
Абонамент 2026 Жарава

• 6 месеца – 2.16 евро
• 12 месеца – 4.30 евро

За повече информация:
тел. 02/8107-220; 02/8107-204

Каталожен № 289

Българийо, родино моя...

ИВАН ВАЗОВ

Здравствуйте, братушки!

- Мамо, мамо, я ги виж!
- Що е? - Идат, погледни ги...
С пушки, с саби... - Що стоиш?
Скоро, чедо, поздрави ги!
Тях ги бог прати насам,
да помагат, чедо, нам. -
И детето дава крушки
на солдатите без страх
и крещи на тях:
Здравствуйте, братушки!

Генералът, кат орел,
ескадроните повежда.
А орачът се запрел
и омаян ги изглежда:
чини му се, че е сън...
Изведнъж с туптенье, с звън
приближават кат вихрушки.
Той си шапката свали
и ги поздрави:
Здравствуйте, братушки!

Шипка! Шипка! Гръм се чуй.
Гурко мина планините!
Радост, чудо беше туй!
И на Тракия момите
срещат храбрите борци
и покриват със венци
техни глави, коне, пушки...
И кат стискат им ръце,
викат от сърце:
Здравствуйте, братушки!

Как са горди тез момци!
Един казак варди, гони
хиляди злодеи, крадци -
цели турски легиони.
И народа с лик засмен,
като гледа вече в плен
тия полкове хайдушки,
на казаците добри
тъй благодари:
Здравствуйте, братушки!

Русе, 1878

82 години от спасяването на българските евреи

Между 9 и 10 март 1943 година – преди 82 години, благодарение на безпрецедентното обединение на български общественици, духовници, политици и граждани, е спасен животът на близо 50 хиляди български евреи. Това е едно от най-значимите събития в съвременната българска история.

Сред основните действащи лица са Светия синод на Българската православна църква, депутати, подписали писмото на подпредседателя на Народното събрание Димитър Пешев до министър-председателя Богдан Филов, както и на синдикални лидери и обикновени граждани.

В България денят е отбелязван за първи път на 10 март 2003 г. като „Ден на Холокоста и на пострадалите от престъпления срещу човечеството“.

СПАСЯВАНЕТО НА БЪЛГАРСКИТЕ ЕВРЕИ

Още преди влизането на царство България в Тристранния пакт, българският парламент приема Закона за защита на нацията. Чрез него се ограничават гражданските права на евреите. След включването на България във Втората световна война на страната на Хитлеристката коалиция (на 1 март 1941 г.) продължава приемането на антиеврейско законодателство, включително закон за еднократен данък върху имуществото на лица от еврейски произход.

През март 1943 г. българските власти извършват депортация на евреите от териториите с българско управление по време на войната. 11 343 души от еврейски произход, които не получават българско поданство, са депортирани в Треблинка. Там всички, освен 12 човека, са убити.

Изтичане на информация относно плановете за депортацията на евреите от предвоенните територии на България води до силна реакция на българската общественост.

През 1943 г. пловдивският митрополит Кирил, по-късно български патриарх, и софийският екзарх Стефан предотвратяват депортирането към нацистките концлагери на стотици евреи от Пловдив. Седмица по-късно заместник-председателят на 25-ото Народно събрание Димитър Пешев пише писмо против депортирането на българските евреи, подкрепено от 42-ма депутати.

Сред най-изявените активисти за спасяване на евреите в България са депутатът Димитър Пешев, софийският митрополит Стефан I Български, пловдивският митрополит Кирил, както и лидерите на някои професионални съюзи, сред които на адвокатите и на писателите.

Редица от тях са обявени в Израел за праведници от народите на света – израелско държавно почетно звание. ■

Спасяването на българските евреи – нашият човешки дълг

82 години от героичната битката под Еледжик

В героичното сражение в района на връх „Еледжик“ геройски загиват 19 партизани от четите „ Стефан Караджа“ и „ Кочо Честименски“. Тогава 35 партизани влизат в неравен бой с въоръжен и многочислен противник – 10 роти и 30 жандармеристи. В сражението участват командирът на Трета Въстаническа оперативна зона Методи Шаторов и политкомисарят на ВОЗ Стоян Попов. Тук, сред дебрите на Средногорието, загиват младостта и цветът на Пазарджишка околия- двама от покосените от вражеските куршуми партизани са едва 18-годишни, петима са на 20 години-ремсисти и будни младежи. Един от тях е политкомисарят на чета“ Стефан Караджа“ Любен Шкодров, който няколко дни преди сражението , пише: „ Аз предчувствам, майчице рождена, че далеч от своя бащин кът, може би в битка героична, ще завърши моят път. Но недей да плачеш ти за мене, ако падна в битка героична, аз ще падна духом несломен“. Смъртно простреляни е и Иван Пипонков-Терентий, който, когато вижда по-големия си брат Александър – Чапай, простенва: “Бате, вода ми дай! Нямам сили, убий ме, бате!“. Зловещ картечен огън не позволява брат с брата си да се прости. В същия злокобен ден са подпалени много къщи в селата Лесичово, Церово, Карабунар и Величково.

Тези мъже, които пролязха кръвта си в бой, влязоха в Безсмъртния полк на България! Прекланяме се пред героизма им!

ХРОНИКА

Председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий заедно с председателя на ГС на БСП София и член на НС на БАС Иван Таков и представители на организацията на БАС в София се поклониха пред паметта и делото на Апостола на свободата Васил Левски по случай 153 годишнината от гибелта му. Организациите на БАС от цялата страна днес поднесоха цветя на признателност пред паметниците на Апостола.

*

На 15 февруари Българският антифашистки съюз проведе митинг-шествие „Антилуковмарш“ под наслов „НЕ НА ФАШИЗМА - ХОРА, БДЕТЕ!“

Участваха и Крум Зарков - председател на НС на БСП, Иван Таков - председател на БСП София, доц. Наталия Киселова - председател на ПГ на БСП обединена левица, представители на партии и обществени организации, обединени от антифашистката кауза. Поднесени бяха венци и цветя на Паметника на Незнайния воин в памет на жертвите на фашизма.

*

Навършиха се 82 години от трагичните събития в гората край село Руец, Търговище, когато

без съд и присъда са разстреляни седем партизани от Търговищкия партизански отряд.

Този жесток акт остава завинаги вписан в историческата памет на този край като символ на саможертва, смелост и вярност към идеалите за свобода и справедливост.

*

Покана на посланика на Руската федерация Н. пр. Елеонора Митрофанова председателя на Българския антифашистки съюз Евгений Белий се включи в отбелязването на Деня на дипломатическия служител пред паметника, свързан с граф Игнатиев - първия руски дипломат с големи заслуги за възстановяване на българската държавност и дипломация.

*

Председателят на Българския антифашистки съюз Евгений Белий поздрави наши сънародници, завършили висши учебни заведения в Съветския съюз и Русия на традиционната среща с извънредния и пълномощен посланик на Руската федерация у нас Елеонора Митрофанова, организирана от Сдружението на училите и специализиралите в учебните заведения на Русия и ОНД „Найден Геров“ с председател Снежана Тодорова.

*

Всички деятели на Сдружението са активни членове на Българския антифашистки съюз и убедени радетели за антифашистката кауза. Изразена беше взаимна готовност за сътрудничеството между двете организации да продължи. ■

НА 19 АПРИЛ БЪЛГАРИЯ ИЗБИРА НОВ ПАРЛАМЕНТ

След заявката на Румен Радев, че навлиза в политиката и оттеглянето му от президентския пост, мястото му зае заместничката му Илияна Йотова. Президентът Йотова определи за служебен премиер подуправителя на Българската народна банка Андрей Гюров, който пое ангажимента да предложи служебно правителство, което да подготви и да проведе честни избори за народни представители.

С указ на Президента бе определена датата на изборите – 19 април. Премиерът Гюров предложи кабинет с трима заместници – Андрей Янкулов, заместник-министър председател и министър на правосъдието, Мария Недина – заместник-министър председател по европейските средства и Стоил Цицелков – заместник-министър председател за честни избори. „Петно“ в биографията на Цицелков го принуди да подаде оставка. ■

Българите във Френската съпротива

По този въпрос е писано малко. Тази тема откриваме единствено в книгата „Страници“ на Борис Милев (Огин) и в някои публикации в периодичния печат. Поради това аз ще се опитам да запълня тази празнина, като публикувам един документ от 1957 г. за награждаване на българите, участвали във Френската съпротива.

СПИСЪК–ПРЕДЛОЖЕНИЕ
за награждаване на българи, участвали в съпротивата на френския народ по време на житлеристката окупация.

С орден „ЗА НАРОДНА СВОБОДА 1941-1944 ГОДИНА“ – I степен

1. ЙОРДАН ВАСИЛЕВ ОВЧАРОВ (МАРСЕЛ) – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-1942 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. Включил се активно в съпротивителното партизанско движение. Участвал в редица акции. Загинал през 1944 г. като командир при провеждане на акция за освобождаване на съветски военнопленници в района на Ница.

2. ИВАН ТЕНЕВ КОЛЕВ – участвал в Испанската гражданска война. 1939-1942 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. Включил се активно в партизанското движение. Бил е комисар на отряд и член на партизанския щаб в департамента Вар (Тулонска област).

Награден с „НАРОДЕН ОРДЕН НА ТРУДА“ – златен.

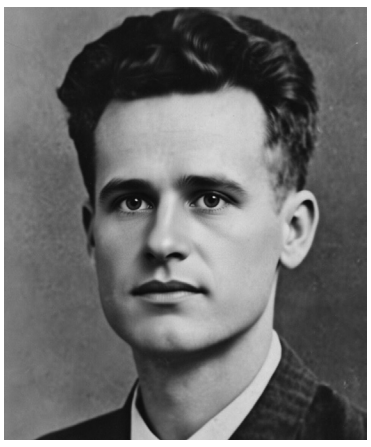
1. БОРИС МИЛЕВ НАУМОВ – политически емигрант във Франция от 1936 г. 1939-1941 г. бил в концентрационен лагер. 1942-43 г. – боец в българската бойна група в Париж. 1943-44 г. бил член на централната комисия на чужденците при ЦК на ФКП. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – III степен (два), медал „За участие в Отечествената война“, Партизанска значка.

2. НИКОЛА МАРИНОВ КЪНЕВ – участник в Гражданската война в Испания. 1939-40 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. 1942 до май 1943 . – боец от българската бойна група в Париж, след което попада в затвора. След излизането се включва отново в партизанското движение.

3. НИКОЛАЙ НИКОЛОВ РАДУЛОВ – участвал в Испанската гражданска война. 1940 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягва и до 1942г . е нелегален. През 1942 г. е технически отговорник на българската бойна група в Париж. Участвал в ликвидирането на първия немски жандармерист, убит в Париж след окупацията на Франция.

4. ВЛАДИМИР ЦВЕТАНОВ ЩЪРБАНОВ – участвал в Испанската гражданска война. 1939-40 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. 1942-44 г. – командир на българската бойна група в Париж. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – II степен, медал „За участие в антифашистката борба“.

5. ЦВЯТКО СТОЯНОВ КИРЯКОВ – от 1941 до 1943 г. работи по разпространяване на нелегална литература между чужденците в Париж. От ноември 1943 г. до май 1944 г. – секретар на българската партийна група, а от тогава до септември 1944 г. е партиен отговорник на чужденците в департамента Виен.

Йордан Василев Овчаров (Марсел)

6. ПЕТЪР ГАНЧЕВ СТЕФАНОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-1942 г. е бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягва. През 1943-44 г. – командир на партизанска група в областта на Марсилия. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – II степен, Орден „Червено знаме“, Медал „За участие в антифашистката борба“, медал „За участие в Отечествената война“ (български и съветски).

7. ГЕОРГИ ИЛИЕВ РАДУЛОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-40 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. През 1941-43 г. бил секретар на българската партийна група в Париж, а в края на 1943 г. – боец от международната бойна група. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – III степен.

8. ГЕОРГИ ПЕТРОВ СТОЯНОВ – политически емигрант във Франция от 1926 година. От 1942 до август 1944 г. – член на разузнавателната служба на щаба на съпротивата при чужденците в Париж. От септември 1944 г. до края на войната бил командир на батальон във френската армия – в полка на Фабиан.

9. КОСТА АТАНАСОВ ГРЕКОВ – емигрант във Франция от 1925 г. Участвал активно във френската съпротива като партизанин и комисар в партизанските отряди в окръга Монпелие. След освобождаването на Франция му е дадено звание „майор“ от френската армия. Завърнал се в България през 1945 г., но след няколкомесечен престой отново отишъл във Франция при семейството си – в Монпелие.

10. ЖУЛИЕТА КЛЕМАН ТЕНЕВА – французойка. Жена на Иван Тенев Колев. Активна помагачка и куриер на бойните групи в Тулонска област, непосредствено работила с българската група в същата област. Впоследствие партизанка и връзка между партизанските щабове на Тулон и Марсилия.

11. НИКОЛА ХРИСТОВ ТАБАКОВ – участвал в Испанската гражданска война. След излизане от лагера активен и предан партизански ятак до освобождението на Франция.

12. КОСТАДИН СОТИРОВ ДРАМАЛИЕВ – по време на цялата съпротива е бил ятак на българската бойна група в Париж.

13. ХРИСТИНА ГЕОРГИЕВА ДОСЕВА – политзатворничка във Франция. Ятак и помощник на българската бойна група в Париж.

14. КОНЧИТА ОРИОЛ КИРЯКОВА – испанка, омъжена за българин – Цвятко Киряков. 1939-40 г. била в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягва и до освобождението на Париж била ятачка и разпространителка на нелегална литература.

15. СТОЙНА БОРИСОВА ПЕТКОВА – през време на цялата съпротива е работила по разпространяването на нелегална литература в Париж.

16. ИСАК МОШЕВ ИСАКОВ – участник в Испанската гражданска война. От 1942 г. до освобождаването на Париж активно помага на българската партизанска и бойна група в Париж.

17. ПЕТЪР СТАЙКОВ АВУСКИ – участник в Испанската гражданска война. 1939-40 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. По време на съпротивата – боец от бойна група на чужденците в Париж. Починал в България през 1957 г.

18. КИРИЛ ТОДОРОВ ВЕЛИЧКОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-42 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягал и до септември 1944 г. е командир на бойна група в Тулонска област. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – I степен, Орден „За народна свобода“ – I степен, Орден „Червено знаме“.

19. ИЛИЯ ДИМОВ ИЛИЕВ – през 1942-44 г. участвал като боец в бойна група в Тулонска област и партизанин в същата.

20. ДИМО ИЛИЕВ ДИМОВ – ятак на бойните групи в Тулонска област.

21. НИКОЛА АТАНАСОВ КОНСТАНТИНОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-42 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягал, след което до 1944 г. участвал в бойните групи в Тулонска област и работил като оръжеен техник на партизаните. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – II степен, Орден „Червено знаме“.

22. ПЕТКО КОЛЕВ ВЕНКОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-42 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягал и до 1943 г. е боец в бойна група. 1943-44 г. е бил командир на бойна група в Екс-ан-Прованс.

23. ХРИСТО ДОЙЧЕВ ФУРНОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-42 г. бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягал, след което до 1944 г. е партизанин в Марсилската зона.

24. РОБЕРТ МЕЛАМЕД ЕШУА – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-42 г. е в концентрационен лагер във Франция, откъдето избягал и се включва в бойна група в Екс-ан-Прованс.

25. ХРИСТО ТАБАКОВ (СТАРИЯ) – участвал в Испанската гражданска война. През 1939-42 г. бил в концентрационен лагер във Франция, след което е избягал и взел активно участие като боец в партизанския отряд в Ница и ятак в Марсилия.

26. ПЕТЪР СТЕФАНОВ КАМБУРОВ – участвал в Испанската гражданска война. През 1940-43 г. участвал във френската съпротива като боец в бойна група, а от 1943-44 г. във френски партизански отряд в департамента Савоя.

27. ЕРМА (ДУНКА) КЕРМЕР МИЛЕВА – полякиня и полска поданичка. От 10 години живее в България – жена на Борис Милев. Участвала активно в борбата на френския народ от 1940 до освобождението. Била член на разузнавателната група при главния щаб, а през 1943-44 г. – партизанка, ръководител на област в Северна и Източна Франция. Получени награди: Полски орден „Златен кръст“.

28. НИКОЛАЙ СПАСОВ ЗАДГОРСКИ – участник в Испанската гражданска война. През 1939-40 бил в концентрационен лагер във Франция, откъдето е избягал. През 1941-43 г. работи в немска фирма за летища, със задача събиране на сведения за Партията. От 1943 г. до освобождението работи с българската партийна и бойна група и чужденците в Парижка област. Получени награди: Орден „9-и септември 1944 година“ – II степен.

Ето някои уточнения: Иван Тенев е брат на известния партизанин от Ямболския край Кольо Тенев (Равашолата), в чест на когото е кръстено село Тенево. Самият Иван Тенев има богата революционна биография още преди да участва в Гражданската война в Испания. Работи като учител. Във френската армия има звание майор. След войната е народен представител и ръководител в Ямболски окръг, Герой на социалистическия труд.

Изключително интересна и колоритна личност е Петър Авуски от Медово, Старозагорско. Той произхожда от голям медовски род, от който са също така организационният секретар на БКП Георги Минчев, разстрелян заедно с Вапцаров, и командирът на Първа Средногорска бригада „Христо Ботев“ – Сребрьо Бабаков (Мороза). Малко известен е фактът, че Петър Авуски е прототип на Митко Бомбата в „На всеки километър“. По време на освобождението на Париж през август 1944 г., още преди Девети септември, той и още няколко въоръжени българи завземат българската легация в Париж и я обявяват за територия на Отечественофронтовска България. Поради това неговите съселяни от Медово го смятат за първия посланик на НРБ във Франция. В читалището в Медово е окачен негов портрет, заедно с портретите на други известни медовци.

Третият боец от Съпротивата, но когото искам да се спра, е Николай Задгорски. Говорил съм с хората, които са го познавали и те си спомнят, че той е бил дипломиран инженер, изключително умен и начетен човек. След войната се завръща в България и постъпва на работа в Държавна сигурност, но в края на 40-те е оклеветен и съден. Дори след 1956 г. не е възстановен в БКП, при положение, че другият основен осъден по този процес – Стефан Богданов, една изключително кална персона, е възстановен и са му дадени куп привилегии. Но въпреки това, знанията и професионализмът на Задгорски се оказват нужни и той е назначен за проектант на военните съоръжения в Алжир. Алжирското правителство оценява изключително високо неговата работа и го цени много. По ирония на съдбата човекът, който се е борил за Франция през Втората световна война, след нея изгражда армията на борещия се срещу нея Алжир.

ЕВГЕНИЙ БЕЛИЙ, *председател на Българския антифашистки съюз*

От брой в брой

Доклад на ГЕОРГИ ДИМИТРОВ пред Седмия конгрес на комунистическия интернационал

Настъплението на фашизма

Продължение от бр. **2/26**

Необходимо е да се разгърне широко движение за създаване на тази партия. При никакви обстоятелства не трябва да се допуска организирането на партията да попада в ръцете на такива елементи, които искат да се възползват от недоволството на милионите маси, които са разочаровани и от двете буржоазни партии, демократическата и републиканската, за създаване на „трета“ партия в САЩ като антикомунистическа партия, като партия, насочена срещу революционното движение.

6) Англия

В Англия фашистката организация на Мозли, в резултат на масовите изтребления, борбата на английските работници временно избледня и премина на заден план. Но ние не трябва да си затваряме очите пред факта, че така наречената национално „правителство“ предприема редица реакционни мерки срещу работническата класа, с помощта на която се създават условия в Англия, за улесняване на буржоазията, ако е необходимо, да премине към фашистки режим.

Под борба срещу фашистката опасност в Англия на този етап – означава да се борим преди всичко срещу „националното правителство“, срещу неговите реакционни мерки, срещу напредването на капитала, в защита исканията на безработните, срещу намаляването на заплатите, за премахването на всички закони, с помощта на които английската буржоазия държи ниско ниво на живота на масите.

Но нарастващата омраза на работническата класа срещу „националната десница“ обединява все по-широки маси под лозунга за създаване в Англия ново лейбъристко правителство. Могат ли комунистите да се противопоставят на това настроение на широките маси, които все още пазят вяра в лейбъристко правителство? Не, другари. Трябва да намерим начин към тези маси. Ние казваме открито, както направи XIII конгрес на Английската комунистическа партия: ние комунистите сме привърженици на съветската власт като единствена сила, способна да освободи работниците от игото на капитала. Но вие искате лейбъристко правителство. Добре. Ние се борихме и се борим ръка за ръка с вас за поражението на „националното правителство“. Готови сме да ви подкрепим в борбата за създаване на ново лейбъристко правителство, въпреки, че и двете предишни лейбъристки правителства не успяха да изпълнят обещанията си, дадени от Лейбъристката партия на работническата класа. Не очакваме от това правителство прилагането на социалистически мерки. Но от името на милионите работници ние ще отправим към него искането за защита на най-важните икономически и политически интереси на работническата класа и всички работещи хора. Нека заедно обсъдим общата програма и прилагането на необходимото единодействие на пролетариата, за да се отблъсне реакционната офанзива „на националното правителство”, настъплението на капитала и фашизма, началото на нова война. На тази база британските другари са готови напълно да говорят на местно ниво с организациите на Лейбъристката партия на предстоящите парламентарни избори срещу „националното правителство“ и срещу Лойд Джордж, който по свой начин се опитва да примами масите.

Тази позиция на британските комунисти е правилна. Така ще им бъде по-лесно да установят единен фронт с милионните английски профсъюзи и самата Лейбъристка партия. Винаги ще бъдат в челните редици на борещия се пролетариат, посочвайки на масите единственият правилен начин – пътя на борбата за революционно сваляне на господството на буржоазията и установяването на съветската власт, комунистите трябва когато определят текущите си политически задачи, да се опитат да не прескачат през тези необходими етапи на масовото движение, в процеса на които трудовите маси изживяват своите илюзии и минават на страната на комунизма.

в) Франция

Франция това е страната, в която, както знаете, работническата класа дава своя принос за целия международен пролетариат как да се бори срещу фашизма. Френската комунистическа партия показва на всички секции на Коминтерна пример как се провежда тактиката на единия фронт, пример за това какво трябва да се направи сега, за социалната демокрация, за политиката на работниците от другите капиталистически страни в борбата срещу фашизма. (Аплодисменти.) Значението на половин милионната Лионска антифашистка демонстрация в Париж, която се проведе на 14 юли тази година и множеството събития в други градове на Франция. Това не е само движение за единен трудов фронт, а широк народен фронт срещу фашизма във Франция. Това е движение което образува единен фронт, което повишава увереността на работническата класа в собствените си сили, укрепи волята за неговата водеща роля по отношение на селячеството, градската дребна буржоазия и интелигенцията. Разширява влиянието на комунистическата партия сред трудещите се маси и следователно прави пролетариата по-силен в борбата срещу фашизма. Навреме мобилизира и призова за бдителност масите срещу фашистката опасност. И служи като заразителен пример за развитието на борбата срещу фашизма в другите капиталистически страни, ще има насърчителен ефект и въздействие върху пролетариите на Германия, потиснати от фашистката диктатура.

Победата, разбира се, е голяма, но все още не решава изхода на антифашистката борба. По-голямата част от французите безспорно са срещу фашизма. Но буржоазията с помощта на въоръжените сили знае как да потиска волята на народите. Фашисткото движение продължава да се развива напълно свободно с активната подкрепа на монополистичния и икономическия капитал, държавния апарат на буржоазията, щаба на френската армия и реакционните лидери на католическата църква – крепост на всяка реакция. Най-мощната фашистка организация „Бойни кръстове“ днес има 300 хиляди въоръжени души, ядрото на които са 60 хиляди запасни офицери. Тя има силни позиции в полицията, в жандармерията, в армията, в авиацията, в целият държавен апарат. Последните общински избори досега показват, че във Франция нарастват не само революционните сили, но и силите на фашизма. Ако фашизмът успее широко да проникне сред селяните и си осигури подкрепа за една част от армията и неутралитета на другата, френските работнически маси няма да могат да предотвратят идването на фашистите на власт. Не забравяйте, другари, организационната слабост на Френското работническо движение, улеснява успеха на фашизма. Няма причини за самодоволство от постигнатите резултати на работническата класа и всички антифашисти във Франция.

Какви са предизвикателствата пред френската работническа класа?

Първо, да постигне създаването на единен фронт не само в областта политическата, но и в икономическата област за организиране борбата срещу настъплението на капитала, за сломяване на съпротивата и натиска срещу единния фронт от върховете на реформистката Конфедерация на труда.

Второ, да се постигне установяването на профсъюзно единство във Франция: обединени профсъюзи, основани върху класовата борба.

Трето, да се приобщи масовото селячество към антифашисткото движение, масите на дребната буржоазия, съсредоточавайки се върху техните настоятелни искания и им се отдели специално място в програмата на антифашисткия народен фронт.

Четвърто, организационно консолидиране и допълнително разширяване на внедряването на зараждащото се антифашистко движение чрез масовото създаване на изборни извънпартийни органи на антифашисткия народен фронт, обхващащи чрез своето влияние по-широки маси от тези, които съществуват в момента партии и работнически организации във Франция.

Пето, чрез натиск да се постигане разпускане и разоръжаване на фашистките организации като организации на заговорници срещу републиката и като агенти на Хитлер във Франция.

Шесто, постигане на прочистване на държавния апарат, армията, полицията от кабалистите, подготвящи фашистки преврат.

Седмо, да се започне борба срещу водачите на реакционните клики на католическата църква като една от най-важните крепости на френския фашизъм.

Осмо, свързване на армията с антифашисткото движение чрез сътрудничество на комитетите за защита на републиката и конституцията срещу тези, които искат да използват армията за държавен антиконституционен преврат (аплодисменти), не допускайте реакционните сили във Франция, да нарушат френско-съветското споразумение, за защита на каузата за мир срещу агресията на германския фашизъм. (Аплодисменти.)

И ако във Франция антифашисткото движение доведе до създаването на правителство, което ще проведе истинската борба – не на думи, а на дела -срещу френския фашизъм, ще осъществи програмата от искания на антифашисткия народен фронт, комунистите, оставайки си непримирими врагове на всяка буржоазна власт и привържениците на съветската власт, въпреки това, в лицето на нарастващата фашистка опасност, такова правителство ще бъде подкрепено. (Аплодисменти).

ЕДИННИЯТ ФРОНТ И МАСОВИТЕ ФАШИСТКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Другари! Борбата за създаване на единен фронт в страни, където фашистите са на власт, може би е най-важният проблем, който стои пред нас. Там тази борба, разбира се, протича значително при по-трудни условия, отколкото в страните с легално трудово движение.

Междувременно във фашистките страни има всички предпоставки за форсиране усилията за изграждане на истински антифашистки народен фронт в борбата срещу фашистката диктатура, от социалдемократическите, католическите и други работници, например в Германия, могат по-директно да осъзнаят необходимостта от единна борба заедно с комунистите срещу фашистката диктатура. Широките слоеве от дребната буржоазия и селячеството, народът, който вече беше вкусил горчивите плодове на фашистката власт, стават все по-неудовлетворени и разочаровани, което ги улеснява да се включат в антифашисткия народен фронт.

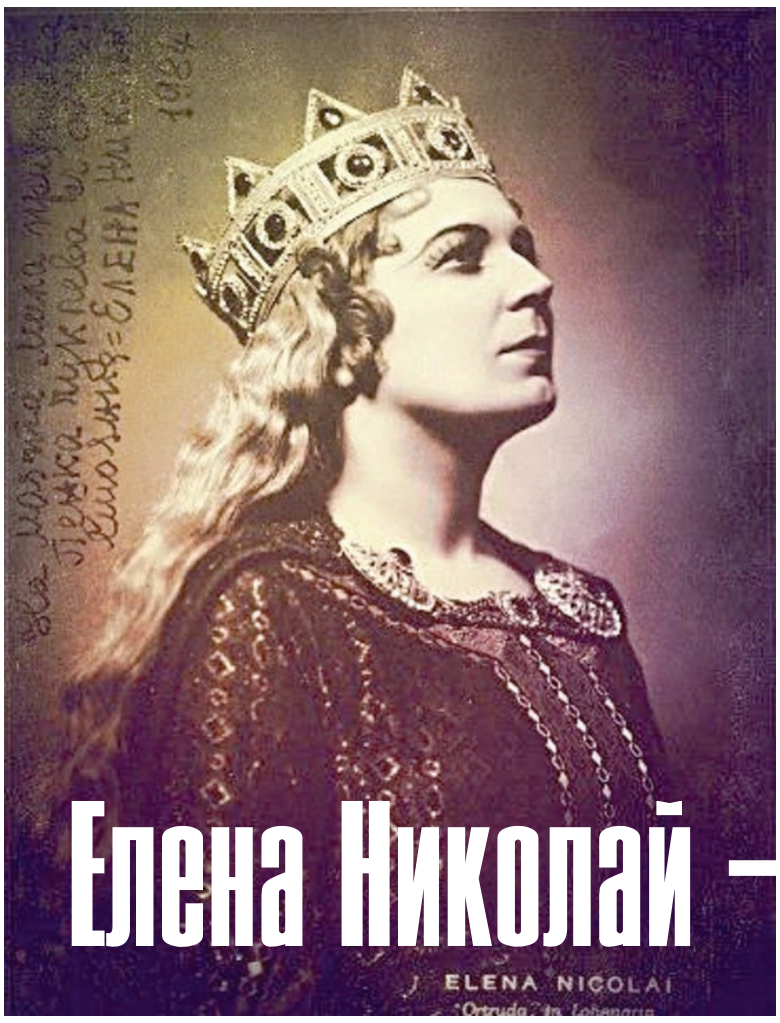
Основната задача във фашистките страни, особено в Германия и Италия, където фашизмът успява да постигне масова база и гони насилствено работниците заради техните организации, се състои в умелото съчетаване на борбата срещу фашистката диктатура отвън, с нейното подкопаване отвътре в масовите фашистки организации и органи. Необходимо е да се изучава, усвоява и прилага според специфичните условия на тези страни, специални методи и подходи, които насърчават бързото разпадане на масовата база на фашизма и свалянето на фашистката диктатура. Това трябва да се изучава, научава и прилага, а не просто да се крещи: „Долу Хитлер!“ и „Долу Мусолини!“

Да, изучавайте, усвоявайте и прилагайте!

Следва

БЪЛГАРИ, ПРОСЛАВИЛИ РОДИНАТА

Елена Николай – легендарният български глас в Италия

Днес отбелязваме 120 години от рождението на най-великото мецосопрано на XX век, феноменът Елена Николай е родена на 24 януари 1905 г. в с. Церово, Пазарджишко като Стоянка Савова Николова. Станала известна със сценичното си име, Елена Николай, е обявена за една от най-великите оперни певици на миналия век.

Стъпки към голямата кариера

Останала полусирак на ранна възраст (баща ѝ умира през 1908 г., а майка ѝ става медицинска сестра в САЩ), тя решава, че ще учи пеене. Подготвя я големият вокален педагог и певец Иван Вулпе за Консерваторията. На конкурса по пеене се представя блестящо, но се проваля на солфеж и пиано. Елена Николай заминава за Щатите, където работи, учи философия и италиански език в Оберлин, Охайо. Мечтата ѝ за музикално образование не стихва и през 1929 г. заминава за Милано, където в консерваторията „Джузепе Верди“ взема уроци по пеене от Винченцо Пинторино без пари, защото той вижда нейния талант за световната сцена. Тя завършва академията с отличие.

От 1934 г. започва официално да използва псевдонима Елена Николай и дебютира с ролята на Азучена в „Трубадур“ на Джузепе Верди в оперния театър на Сало, област Ломбардия. Това поставя началото на нейната кариера и само за няколко сезона се превръща в една от най-търсените мецосопранови оперни певици. Същата година получава неочакван шанс да замести най-известната сопрано певица тогава – Педерцини. Вместо Сляпата, пее Лаура в „Джоконда“, спектакъл от Амилкаре Понкиели заедно с Бениамино Джили и Джина Чиня в Кремона.

Много важен за кариерата ѝ е спектакълът „Кавалерът на розата“ в операта „Сан Карло“ в Неапол от Рихард Щраус. В началото известният композитор има някои забележки, но след това е безкрайно доволен. След премиерата Елена Николай е гост в продължение на 22 сезона на оперните представления в Неапол. През 1937 г. се омъжва за внука на своя учител Винченцо Пинторино – Андрея Маджо.

След града под Везувий идва и легендарният „Ла Скала“ в Милано. От 1938 г. в продължение на две десетилетия е първо мецосопрано на миланската опера „Ла Скала“. През годините си партнира с други оперни величия като Николай Гяуров, Борис Христов, Рената

Тебалди, Чезаре Сиепи, Танкреди Пазеро, Мария Педрини, Тулио Серафин, Антонио Вото и много други. Налага се като най-добрата изпълнителка на Азучена, Амнерис, Адалджиза в „Норма“, Сантуца в „Селска чест“ и Далила в „Самсон и Далила“ на Камий Сен-Санс, Марфа в „Хованщина“. Пее блестящо в произведенията на Верди, също на руските автори, както и трудния репертоар на Вагнер и е първата Брунхилда на италианската сцена след Втората световна война.

През 1943 г. се завръща в София заради бомбардировките над Милано. Тогава театърът е разрушен и напълно възстановен до първоначалния си вид през 1946 г. След края на войната се завръща в Италия и отново работи в „Ла Скала“. Там остава до 1963 г., когато губи майка си и съпруга си и се мести в Рим. Там започва актьорската си кариера. За пет години се снима в няколко филма, като дебюта ѝ в киното е с филма „Бум“ на Виторио Де Сика. В него си партнира с Алберто Сорди. Другите ѝ филми са „Моята съпруга“, „Измяна в брака“, „Нашите съпрузи“ и „Съблазнени и измамени“.

За цялостната си кариера Елена Николай седемнадесет години е примадона на „Ла Скала“ в Милано. Пее 23 сезона в „Сан Карло“ в Неапол – най-стария театър в Италия и един от най-старите в Европа, както и на много други оперни сцени, включително в Генуа. Тя е една от най-търсените мецосопранови певици, определя за една от най-добрите на 20-ти век, най-голямата конкурентка дори на легендарната оперна певица Мария Калас. Умира на 23 октомври 1993 г. в дома „Верди“ в Милано, построен от самия композитор като последен пристан за възрастните музиканти.

През 2013 г. Община Панагюрище провежда в България конкурс, кръстен на нея – Международен конкурс за млади оперни певци „Елена Николай“. През 2022 г. за годишнината от рождението ѝ е открита паметна плоча на българската оперна певица в италианския град Генуа. Паметната плоча на мецосопраното Елена Николай се намира в парка на консерватория „Николо Паганини“ в Генуа, където е усъвършенствала музикалното си образование. Инициативата е на Генералното ни консулство в Милано, а автор е скулпторът Петко Йорданов.

България може да се гордее със своите деца, които прославят родината по целия свят в сферите на културата и спорта!

МЕЛИНА ДИМИТРОВА

Основателка на женската община във Велико Търново

Евгения Кисимова е баба на прочутия актьор с великотърновски корен Константин Кисимов. Тя е именита българка, надмогнала ограниченията на времето и предразсъдъците на патриархалния морал.

Евгения се учила отначало в гръцкото училище на Търново, а после в българското – дотам, докъдето било допустимо да учи „женска челяд“. Омъжила се за Димитър Владов. Но не се примирила със съдбата на своите посестрими. И във време, когато дори мнозина мъже забравяли, че съществува Българско и че трябва да просъществува, тръгнала да събира жените и да създава дружество. Сама изработила устава на женската община, приет на 19 ноември 1869 година. Негов наслов бил: „Благочестие, Чедолюбие и Учение“.

Четири месеца по-късно дружеството открило неделно училище за девойки. Първият урок се състоял под строгия поглед на гръцките първенци и свещениците, които наблюдавали внимателно и зорко как непривикналите пръсти на момичетата се мъчат над плочата и калема, вместо над хурката, стана или гергефа. И така всяка неделя

след черква подир едрата, снажна жена тръгвали към училището новите ученички. Разчуло се за това из околията, из цяло Българско. Много девойки пожелали да дойдат и да се изучат за селски учителки.

Но заедно с успехите тръгнала клеветата. По време, когато просветена Европа има жени със световно признание, в нашата поробена родина усилията на една ентусиастка да научи своите съ-народнички на четмо и писмо се оценявали като осмото чудо на света, а по-често като „нечиста сила“, „бесова работа“. Клюката растяла като снежна топка и заплашвала да разколебае малодушните. Уважавани гражданки клопвали вратата под носа на неуморната инициаторка. Те си имали по-важна работа - чеиза на дъщерите си. Евгения им отговорила с публична реч:

„Както се трудим да набавим на децата си зестра, която се изяда, и прикя, която се съдира, тъй да се трудим да им набавим и душевна зестра и прикя, която не се изяда и се не свършва, защото ще дойде времето, гдето не ще имат цена на зестрата и прикята, а ще се вземат пред очи душевното богатство, даровете на учението и просвещението.“

Това е толкова силно, така неочаквано и същевременно така картинно изразено, че злите езици онемяват и от този ден стават по-предпазливи.

Пристигат писма от всички краища. Питат, искат съвет и упътвания как да изпратят дъщерите си да се учат. Въздигат я до небесата, наричат я „спасителка“. „Ах, да би имало като вас барем по едничка във всякой град, на колко голям успех би се надявал нашият народ.“ Изпращат и изрични помощи за делото. А от Цариград Иларион Макариополски изпраща и печат на дружеството.

Евгения Кисимова е неуморна. Тя не иска нейните девойчета да останат само с неделното училище. Пише писмо на руския княз Захари Княжески с молба да бъдат приети български девойки да се учат в Русия. След известно време Фундуклеевият пансион в Киев приема дванадесет момичета. Евгения следи за успеха им, пише нови писма, настоява, моли, увещава. На румънската кралица Елисавета изпраща дар златошита дреха, дадена преди време на изложението в Цариград. И успява да постигне своето – две българки отиват да се учат в училището Азил Елена Домна. По-сетне заминават още.

Събитията назряват. Народът не иска само духовна, а и политическа свобода. Евгения е в кипежа на подготовката на Априлското въстание. Събира толкова ценни и нужни пари за оръжие. А когато започва кървавата сеч, с гордо вдигната глава, използвайки своя авторитет в града, ходи при турските първенци и се застъпва за затворените. В собствената си къща дава подслон и храна на бежанците.

А най-хубавите стаи е наредила с купешка мебел – виенска, взета от Букурещ, за да посрещне там руските освободители.

Тази жена била и грижовна майка. Тя отгледала и възпитала бащата на актьора Константин Кисимов и още шест деца от втория си брак, като на всички завещала пламенно родолюбие.

Дойдете ли във Велико Търново, ще откриете улица с името на Евгения Кисимова и паметна плоча, която разказва за нейното просветителско дело.

Архимандрит ВЕСЕЛИН ЙОНОВ

СВЕТЪТ В ДЕЙСТВИЕ

Новият консул на Скопие в Сърбия: Македония е окупирана сръбска територия

Арестуваха двама заподозрени за подготовка на атентат срещу сръбския президент и семейството му

Според новия македонски почетен консул в Сърбия Душан Аврамович Македония е „окупирана сръбска територия“. Това се казва в негови стари публикации в социалните мрежи, цитирани от агенция БГНЕС.

Името му досега не беше широко познато на македонската общественост, освен чрез подобни скандални изяви онлайн. В публичното пространство не се откриват данни за професионална биография, интегритет или значими обществени постижения, които да бъдат ясно документирани.

Опозиционният Социалдемократически съюз (СДСМ) постави под въпрос процедурата по назначаването на Аврамович за почетен консул на Северна Македония в Сърбия, след като сръбското Министерство на външните работи съобщи, че той официално е встъпил в длъжност. По информация на партията седалището на консулството е в Панчево.

На пресконференция говорителката Богданка Кузеска постави въпроса по какъв начин е извършен изборът и какви критерии са били приложени. Тя подчерта, че титлата „почетен консул“ не е само протоколна формалност, а позиция с дипломатическа тежест и потенциален репутационен риск за държавата, която я предоставя. СДСМ посочи, че в социалната мрежа „Екс“ могат да бъдат открити по-стари публикации на Аврамович, в които се използват формулировките „сръбска Македония“ и „окупирана“.

СДСМ твърди, че той е свързан със Сръбската прогресивна партия и е близък до президента Александър Вучич. От партията отбелязаха, че през годините в сръбски медии са се появявали информации и обвинения за аферии и спорни случаи, свързвани с неговото име. Поставен бе въпросът дали при избора е направена задълбочена проверка на биографията и публичния му профил.

Сърбия все по-демонстративно налага своите исторически и политически наративи на македонска територия, включително чрез Св. Сава, възприеман за покровител на сръбската държавност. Сръбски министри участват в честванията на връх Каймакчалан, на сръбски език, със сръбски знамена и с внушения за сръбско наследство, с участието на представители на македонското правителство. Сръбски учени и днес наричат територията на Северна Македония „Южна Сърбия“, „Стара Сърбия“ или „Южна провинция“.

За търговското споразумение със САЩ и няма да приеме увеличение на мита

Европейският съюз се готви да спре процеса на ратифициране на търговското споразумение със САЩ, като иска допълнителни разяснения от администрацията на президента Доналд Тръмп относно новия режим на мита, предава Reuters.

Основните политически групи в Европейския парламент заявяват, че ще суспендират законодателната процедура за одобрение на споразумението. Решението идва няколко дни след решението на Върховния съд на САЩ, който отмени използването на закона за извънредни правомощия от Тръмп за налагане на т.нар. „реципрочни“ мита в световен мащаб.

След новината европейските акции отбелязаха спад, като индексът Stoxx Europe 600 загуби 0,4%.

Главният преговарящ по търговските въпроси на групата на Европейската народна партия (ЕНП), заявява, че „няма друг избор“ освен да се забави процеса, докато не се изясни ситуацията.

Председателят на Комисията по международна търговия на Парламента, Бернд Ланге, свика извънредно заседание за преоценка на споразумението между ЕС и САЩ. В същото време посланиците на ЕС ще се срещнат, за да обсъдят цялостните търговски отношения със САЩ.

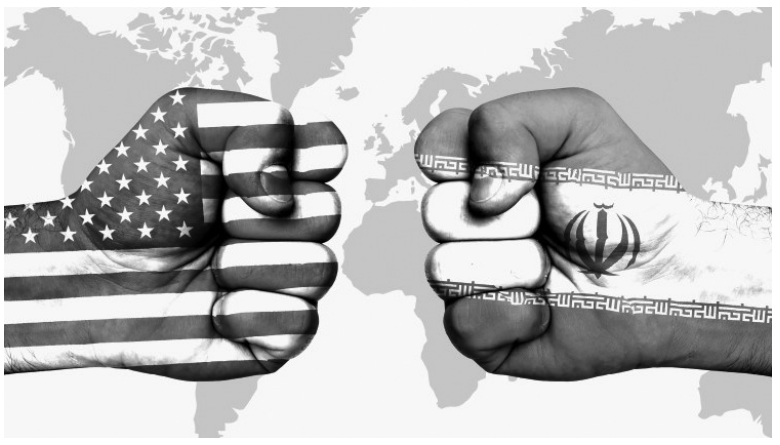
Войната се разраства! Израел и САЩ продължават да нанасят удари по Иран!

Интензивността на атаките, убийството на иранския върховен лидер аятолах Али Хаменей и очевидната липса на план за излизане от ситуацията създадоха условия за продължителен конфликт с широкообхватни последици

Войната в Близкия изток продължава да се разраства на фона на продължаващите американски израелски удари по Иран. Техеран и съюзните му отвърнаха на атаките с удари по Израел, съседните страни от Залива и цели от критично значение за добив на петрол и природен газ, пише БТА.

Интензивността на атаките, убийството на иранския върховен лидер аятолах Али Хаменей и очевидната липса на план за излизане от конфликта създадоха условия за продължителен конфликт с широкообхватни последици.

Смятани за безопасни места в Близкия изток като Дубай бяха подложени на атаки, стотици хиляди пътници на авиокомпании бяха блокирани по целия свят, цената на петрола рязко се повиши, а съюзниците на САЩ обещаха да помогнат да спрат иранските ракети и дронове.

Иран отдавна заплашваше, че ако бъде атакуван, ще въвлече региона в тотална война и ще вземе на прицел Израел, арабските страни от Залива и притока на суров петрол към световните енергийни пазари.

Хаосът на конфликта стана очевиден, след като американските въоръжени сили обявиха, че Кувейт „по грешка е свалил“ три американски изтребителя Ф-15 по време на иранска атака със самолети, балистични ракети и дронове. Централното командване на САЩ заяви, че шестимата пилоти са катапултирали успешно и са в стабилно състояние.

Катар междувременно каза, че военновъздушните му сили са свалили два ирански бомбардировача Су-24.

Израел и САЩ бомбардираха ракетни обекти в Ислямската република и взеха на прицел военноморския ѝ флот, като заявиха, че са унищожили щаба му и много военни кораби.

Секретарят на Висшия съвет за национална сигурност на Иран Али Лариджани отхвърли възможността за преговори с Вашингтон. „Няма да преговаряме със САЩ“, написа той в „Екс“.

Броят на жертвите от всички воюващи страни нарасна. Иранският Червен полумесец заяви, че при американско-израелската операция са били убити най-малко 555 души.

Единадесет души бяха убити в Израел, където няколко места бяха поразени от ирански ракети. Подкрепяната от Иран военна групировка „Хизбула“ също атакува Израел, който отговори с удари в Ливан, при които бяха убити повече от двадесет души.

Четирима американски военнослужещи също бяха убити, както и трима души в Обединените арабски емирства и по един човек в Кувейт и Бахрейн.

Световните пазари вече бяха разтърсени от конфликта, когато „Катар Енерджи“ обяви, че ще спре производството на втечнен природен газ. В отговор цените на газа в Европа скочиха с 40%.

Никушор Дан: Румъния не избира между ЕС и САЩ

Това е присъствие по важен въпрос на международната сцена. Винаги съм казвал, че имаме важен залог за сигурност. Намираме се в сложен район на света, на Европа. Добре е да бъдем в няколко формата за сигурност, един от които е този, който Доналд Тръмп инициира от името на Съединените щати - Съвета за мир.

Това заяви президентът на Румъния Никушор Дан след участието си на първата среща на Съвета във Вашингтон, цитиран от Digi24.

Не успяхме да подпишем хартата, не успяхме да станем членове, защото има някои правни противоречия с това, което вече сме предположили. Мисля, че този статут на наблюдател е много добър за Румъния, ние сме в интересен формат и това е формат, който укрепва стратегическото ни партньорство със Съединените щати и същевременно ни отвежда в област, в която се справяме добре. Стабилизиран Близък изток е добър за всички, категоричен е той.

Винаги сме водили този дебат. Ние, обществото, в миналото, аз лично, откакто влязох в президентската кампания: какво избираме между Съединените щати и Европа? Слава Богу, не сме в позиция да избираме. Има трансатлантическо партньорство със своите скърцания, но то съществува и мисля, че фактът, че бяхме тук, фактът, че Европейската комисия (ЕК) беше на тази среща, фактът, че много европейски държави имаха представители, само служи за укрепване на това трансатлантическо партньорство. Знаете, че имаше Европейският съвет в Брюксел и обсъждахме отклоняващо се, обсъждахме тази тема, каза още той.

Проблем е във формата, в която функционира този Съвет на мира, в сравнение с формат, който Европейският съюз би искал, но всеки иска да допринесе, да бъдем заедно по този въпрос, точно както Европа иска и винаги е била щастлива, когато Съединените щати бяха с нея в конфликта в Украйна, според Дан.

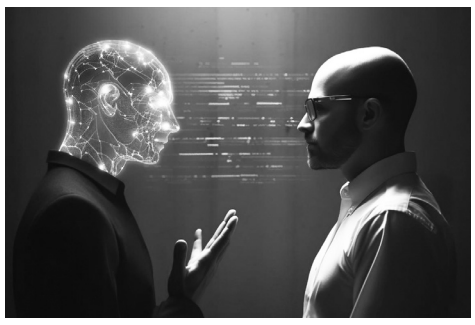
Хърватия въвежда AI като избираем предмет в училище

Обучение по „Изкуствен интелект: от концепция до приложение“ ще бъде въведено във всички класове на средните училища в Хърватия, съобщи хърватската агенция ХИНА.

Министерството на науката, образованието и младежта на страната разширява програмата, която вече обхваща 5455 ученици в началните и средните училища.

В момента учебната програма по изкуствен интелект се преподава в 147 начални и 93 средни училища в Хърватия. Тя е организирана като извънкласна дейност за ученици от 5 до 8 клас на началното училище и като избираем предмет за гимназиалните ученици, сочи информация на просветното министерство.

Експерти на министерството в момента правят преглед на програмата след оценка на пилотното ѝ внедряване през учебната 2024/2025 година, като учителите взеха участие в мониторинга и изготвянето на препоръки. Корекциите обхва-

щат цели, резултати от обучението, съдържание и методи на преподаване.

Програмата се провежда най-често от учители по информационни технологии, математика и професионални предмети.

Хърватската асоциация за изкуствен интелект CroAI приветства въвеждането на предмета, наричайки го важна стъпка за образователната система, предаде БТА.

Google планира да удвои инвестициите си в изкуствен интелект.

Според асоциацията „изкуственият интелект вече не е въпрос на технологичен ентусиазъм, а се превръща в неразделна част от почти всяка област - от медицината и правото до творческите индустрии и селското стопанство“.

„Основно ниво на грамотност в областта на изкуствения интелект – разбиране какво е изкуствен интелект и какво не е, как се използват данните, как алгоритмите вземат решения и къде са етичните граници на технологията, трябва да стане част от общата култура на съвременното образование“, заяви изпълнителният директор на CroAI Лорена Барич.

Според нея Хърватия има възможност да развива компетенции в съответствие с международните насоки като например рамката на ЮНЕСКО за развитие на знанията в областта на изкуствения интелект.

Барич е категорична, че ключовото предизвикателство не се крие в съдържанието на учебната програма, а в качеството на нейното прилагане, особено в подготовката на учителите.

„Изкуственият интелект не е просто програмиране, той предполага разбиране на етиката, социалното въздействие, логическото мислене и творческите приложения - акцентът е върху интердисциплинарността“, казва тя. ■

Калейдоскоп

ЛИЧНОСТИ

Истината за Робинзон Крузо

На 1 февруари 1709 г. в безвремието на Тихия океан една точка на картата внезапно престава да бъде просто остров и се превръща в мит. На него, облечен в кожи от кози, с брада до гърдите и очи, свикнали повече с хоризонта, отколкото с човешки поглед, стои Александър Селкърк – човекът, който още не знае, че съдбата му вече е литература, а името му ще бъде завинаги вплетено в историята на света под друго име: Робинзон Крузо.

Кой е буйният Александър Селкърк

Селкърк е роден около 1676 г. в шотландското крайбрежно градче Лоуър Ларго – син на обущар, но с характер, който трудно се побира в малък занаятчийски свят. Неспокоен, буен, склонен към конфликти, той избира морето като единствен хоризонт, достатъчно широк за характера му. Още млад бяга от дома и се включва в пиратски и каперски експедиции – онзи полулегален свят на морските авантюристи, които воюват „в името на короната“, но често мислят повече за плячката, отколкото за славата.

Доброволният корабокрушенец

В началото на XVIII век Селкърк се озовава на борда на кораба „Cinque Ports“, част от частна експедиция в Тихия океан под общото командване на прочутия мореплавател и буканиер Уилям Дампир. Корабът е в лошо състояние, екипажът – изтощен, а капитанът Томас Страдлинг – човек, с

когото Селкърк влиза в остър конфликт. Когато достигат до архипелага Хуан Фернандес край бреговете на днешно Чили, шотландецът прави избор, който за всеки друг би изглеждал като безумие: настоява да бъде оставен на един от островите, убеден, че корабът е обречен и че да остане сам на сушата е по-малко рисковано, отколкото да продължи с него. Страдлинг приема предизвикателството – и така, през 1704 г., Александър Селкърк доброволно се превръща в корабокрушенец.

Необитаемият Мас а Тиера

Островът, тогава известен като Мас а Тиера, е необитаем, суров и красив. Там няма градове, няма пристанища, няма кръчми, в които да се скараш с някого – има само скали, гори, вятър и море. Селкърк разполага с малко инструменти, оръжие, дрехи, Библия и собствената си упоритост. Скоро дрехите му се разпадат и той започва да си шие облекло от кожи на кози, които ловува по стръмните склонове. Козите му дават месо и мляко, а от кожите прави обувки и дрехи. Островът е пълен и с плъхове, които го измъчват нощем, докато спи – за да се справи с тях, той опитомява диви котки, които се превръщат в негови съюзници в битката за сън.

Островът вселена

Дните му се подреждат в ритъм, който няма нищо общо с часовника на цивилизацията. Лови риба, събира плодове, поправя колибата си, чете Библията, пее псалми, говори сам със себе си, за да не забрави езика. С времето слухът му се изостря до степен да чува корабни платна в далечината, а краката му свикват да тичат по скалите по-бързо от козите. Тялото му става част от острова, а островът – единствената му вселена. Четири години и четири месеца той живее в този самодостатъчен свят, в който единственият закон е оцеляването, а единствената компания – собствените мисли.

Дивият човек

На 1 февруари 1709 г. на хоризонта се появяват платна. Това е английският кораб „Duke“ от експедиция под командването на Уудс Роджърс, в която отново участва Уилям Дампир – този път като навигатор. Когато моряците стъпват на брега, пред тях излиза фигура, която изглежда повече като митично същество, отколкото като човек – облечен в груби кожи, с дълга брада, говорещ странен, забравен английски, в който думите се препъват след години мълчание. Роджърс по-късно ще опише в дневника си как този „див човек“ постепенно възвръща речта си и разказва историята си – история, която ще обиколи Англия и Европа.

От дивак до заможен мъж

Има свидетелства, че в първите дни след пристигането на кораба Селкърк изпитва колебание – островът, който го е измъчвал, се е превърнал и в негов дом. Той е свикнал да бъде господар на собствената си малка вселена, да разчита само на себе си, да не се подчинява на ничии заповеди. Връщането на борда означава отново дисциплина, риск, битки, йерархия. Но в крайна сметка той се качва на „Duke“ – и съдбата му поема по нов курс. По време на по-нататъшното плаване експедицията пленява богато натоварен испански кораб, а Селкърк получава дял от плячката, който го прави заможен човек. От изоставен корабокрушенец той се превръща в символ на късмета и устойчивостта.

Раждането на Робинзон

Историята му обаче не остава заключена в корабни дневници и кръчмарски разкази. Тя попада в Лондон – в света на писатели, издатели и читатели, жадни за невероятни истории от далечни морета. Разказът за шотландския моряк, прекарал години сам на остров, достига до Даниел Дефо. Дали Дефо лично е разговарял със Селкърк или е използвал вече публикувани описания – историците спорят. Но е сигурно, че през 1719 г. той издава роман, който ще промени литературата: „Животът и странните, удивителни приключения на Робинзон Крузо“. В него реалният Александър Селкърк се превръща в художествен образ – Робинзон, който не просто оцелява, а философства, строи, създава свой малък свят, води дневник, разговаря с Бог и със себе си.

ЕКАТЕРИНА НИКОЛОВА

ЗА ВАШЕТО ЗДРАВЕ

За силна имунна система

Имунната ни система извършва забележителна работа – защитава организма ни от болестотворни микроорганизми, елиминира токсините и други вредни вещества, поддържа клетките здрави и т.н. Тя функционира добре, осигурявайки ни здраве и жизненост тогава, когато съществуват баланс, чистота и хармония между съставните ѝ елементи: кръв, костен мозък, лимфни възли, далак и тимус.

От ключово значение за поддържането на здрава имунна система е здравословното хранене, поддържането на алкално-киселинния баланс и чистотата в организма. Регулирането на алкално-киселинното равновесие може да се постигне чрез консумирането на 60-70% алкалообразуващи храни (повечето плодове и зеленчуци) и 30-40% киселинообразуващи храни (повечето зърнени храни, някои бобови храни, семена и ядки).

Консумирането на 65-80% въглехидрати, 10-20% мазнини и около 10-15% белтъчини от общите калории е важно условие за правилното функциониране на имунната система и на целия организъм.

Ако поне за 14 дни наблегнем основно на въглехидратни храни, ще можем да разтоварим организма от прекаления прием на мазнини и концентрирани протеини. Чрез приема на цялостни въглехидратни храни – плодове, кореноплоди, зърнени и бобови, кестени и други зеленчуци, имунната система ще има възможността да възобнови силите си. Те трябва да бъдат пълноценно усвоени под формата на глюкоза, а тя е най-важният макроелемент и източник на енергия за организма.

Друг силен метод за повишаване на имунитета е разтоварването на организма с вода, сокове и плодове. Препоръчително е да се започне с 1 ден само на вода, или само на плодове, като се практикува 2 пъти месечно. Чайовете от бъз и шипка тонизират и успокояват организма.

Плодовете, като мандарините, портокалите, кивито и ябълките зареждат организма с нужните витамини и микроелементи.

Зеленолистните зеленчуци, като марулята, спанака, копъра и магданоза, са богати на хранителни вещества и предпазват от различни заболявания.

Кореноплодните зеленчуци, като морковите, червеното цвекло, целината, земните ябълки и зелевите растения, са най-подходящите зеленчуци за организма през зимата.

Зърнените храни, като кафявия ориз, елдата, просото, качамака, лимеца, ръжта и ечемика, дават нужната енергия и топлина.

Бобовите храни, като нахута, лещата, граха и боба, в комбинация със зърнените храни осигуряват на организма пълноценен белтък.

Ферментиралите ядкови млека имат благоприятен ефект върху стомашно-чревния тракт и метаболизма.

Повишаването на имунитета е свързано с пречистването на организма и поддържането на неговия баланс. Това може да се постигне чрез здравословно хранене, детоксикация и желание за пълноценен здравословен начин на живот. ■

ЛЮБОПИТНО

Така правят японците

В Токио всяка сутрин милиони хора се качват в метрото. Влаковете тръгват по секунда, а вътре настъпва почти нереална тишина. Хората не говорят по телефона, не ядат, не слушат силна музика. Съществува дълбоко уважение към тишината на другите.

За японците тишината в общественото пространство не е задължение, а знак на уважение. **Те наричат това мейваку — принципът да не безпокоиш околните.**

Има една тиха дисциплина, която държи всичко в равновесие. Хората чакат на ред, качват се спокойно, сядат без бързане.

В други страни тишината във влака може да изглежда странна.

В Япония тя е знак на взаимно уважение — тишина, която говори за култура, за осъзнатост на мястото и за грижа към другия.

Японците се водят от принципа:

„Тишината не е липса на шум. Тя е присъствието на уважение.“ ■

Жарава

Издател
Български антифашистки съюз

1000 София
ул. „Позитано“ 20

www.antifascist-bulgaria.eu

Facebook:
Български Антифашистки Съюз – БАС

Централа
02 8107-200
Председател на УС на БАС
02 8107-220
Зам.-председатели на УС на БАС
02 8107-264
Секретари на УС на БАС
02 8107-266
Ревизионна комисия на БАС
02 8107-266
Фондация „Г. Димитров“
Председател Валери ЖАБЛЯНОВ
Гл. секретар Марин ЦВЕТКОВ
02 8107-266
Редакция на в. „Жарава“
02 8107-251
Разпространение
02 8107-220/204

Редакционен съвет
Божанка ДИМИТРОВА
Главен редактор

Боян АНГЕЛОВ
Боян БАЛЕВ
Георги Н. НИКОЛОВ
Димитър ГЕНЧЕВ
Евгений БЕЛИЙ
Илия ИВАНОВ
Кольо ГЕОРГИЕВ
Лозан ТАКЕВ
Матей ШОПКИН
Петър АНДАСАРОВ
Снежана ТОДОРОВА
Тенко ТЕНЕВ
Трифон МИТЕВ

Дафинка БЪЧВАРОВА
Абонамент, разпространение
Венетка СТОИЛОВА
Реклама
postajarava@abv.bg

Кореспонденти
Христо Борисов
Ловеч
Трифон Митев
Стара Загора
Веселка Бахнева
Търговище

Предпечатна подготовка
„МТ-студио“ ЕООД

ISSN 2534-9015

148 години от освобождението ни от османско иго

ШИПЧЕНСКАТА ЕПОПЕЯ

На 21 август (9 август по стар стил) започва едно от най-героичните и славни сражения на Освободителната война. За Шипченските боеве от 21 до 26 август 1877 г. е изписано и говорено много. С героизма на българските и руски воини това сражение има важна роля за изхода на цялата Руско-турска война.

Значението на Шипченските боеве се обуславя от разположението на руските войски по българските земи към края на юли и началото на август 1877 г. На север от Стара планина руската армия полага големи усилия, за да превземе добре укрепения Плевен - така турците успяват да задържат голяма част от руския военен потенциал далеч от Тракия. Междувременно на малобройния отряд на генерал Гурко се отдава да овладее Шипченския проход, след което освобождава Стара Загора. Като отговор на настъплението в Тракия, Османската империя изтегля мощната армия на Сюлейман паша от Албания (тя е прехвърлена в Тракия с английски кораби). След допълнително подсилване бойците на Сюлейман достигат обща численост от около 40 000 души.

Сюлейман насочва цялата си мощ към отряда на ген. Гурко (4 пъти по-малочислен от турските сили) - първо е превзета по-рано освободената Стара Загора. При турското настъпление хиляди цивилни са избити, а градът е буквално изпепелен.

След падането на Стара Загора армията на Сюлейман се насочва към Шипченския проход - целта му е да го овладее, след което да прехвърли войските си на север, за да разкъса руския обръч около Плевен. Веднъж обединени, силите на Сюлейман и Осман паша (командващ защитата на Плевен) биха имали възможност не само да се противопоставят на русите, но и да ги изтласкат отвъд Дунав.

Героизмът и самоотверженността на българите и руснаците, защитаващи Шипка, не са свързани само с воинския им дълг и чистия идеал, за които воюват. Българските опълченци са видели какво се е случило със Стара Загора, след като турците повторно превземат града - те са наясно, че подобна съдба очаква и всички селища на север от Балкана, ако Сюлейман успее да премине прохода и да се обедини с армията на Осман паша. А руснаците още помнят позорната загуба, която империята им претърпява в Кримската война и правят всичко по силите си, за да предотвратят повторен погром на руската армия.

Макар и османците да са пет пъти повече, опълченци и руснаци, командвани от ген. Столетов, се сражават смело. Положението особено на български части е тежко - първоначално предвидени да имат само охранителни функции, те са зле екипирани, а старото им оръжие често отказва.

Ген. И. Гурко

Ген. Ф. Радецки

Ген. Н. Столетов

Трети март – приказка за смелост и саможертва

Победата при Шипка е изключително ценна - малобройните защитници удържат османския устрем, руското командване най-сетне разбира, че подценяването на защитата на прохода е грешка - по-късно там са разположени свежи и по-многобройни части, които отблъскват втора османска офанзива от септември 1877 г. Така турските формирования в Плевен са поставени в безнадеждно положение - през зимата капитулират, а на пролет русите предприемат мощно настъпление в Тракия - до голяма степен благодарение на героизма на шипченските защитници.

Битката има и важно психологическо значение - доказва на българите, че, макар и в състава на руската армия, те могат да се противопоставят на Османската империя, че заслужават свободата си. Шипка се превръща в пример за героизъм, тя дава мотивация и самочувствие на българската войска 35 години по-късно да прояви чудеса от смелост и героизъм в битки като тези при Аламидере, Одрин, Лозенград и Булаир. ■

ХРАБРОСТТА НА РУСКИТЕ ВОЙСКИ НА ШИПКА

Храбростта на руските войски по време на отбраната на Шипченския проход (август 1877 г. – януари 1878 г.) е един от най-висшите примери за войнска чест и саможертва в руската и българската история. Заедно с българските опълченци, те удържат стратегически важния проход срещу многократно превъзхождащата ги армия на Сюлейман паша.

Отбраната е срещу огромно числено превъзходство: Около 7 500 защитници (руски войници от Брянския и Орловския полк и български опълченци) се изправят срещу близо 30 000 турски войници.

Критичен ден е 11/23 август. В най-тежкия ден на сраженията, когато боеприпасите привършват, руските и българските бойци отбиват атаките с камъни, дървета и дори с телата на загиналите си другари.

Руските войски проявяват невероятна издръжливост, държейки позициите при екстремни зимни условия, където над 9000 души измръзват или се разболяват.

Пристигането на стрелците на генерал Радецки и казашките бригади в критичния момент на 11 август спасява прохода и променя хода на войната.

В боевете се отличават редица руски части:

35-ти Брянски пехотен полк и 36-ти Орловски пехотен полк, които поемат първите и най-тежки удари.

4-та стрелкова бригада, пристигнала на помощ в критичния момент.

55-ти Подолски и Житомирски пол, участвали в финалните сражения при Шипка-Шейново.

Успешната защита на прохода не позволява на Сюлейман паша да премине Стара планина и да се съедини с обсадените турски войски в Плевен, което би било фатално за руската кампания. Общите загуби на защитниците възлизат на около 11 000 – 13 500 убити, ранени и изчезнали.

Водещи фигури в сражението са легендарните командири.

Генерал Николай Столетов е командирът на Шипченския отряд, който организира началната отбрана. Под негово ръководство руските воини и българските опълченци удържат първите най-страшни атаки.

Генерал Фьодор Радецки командва 8-и армейски корпус.

Генерал Михаил Скобелев и генерал Николай Святополк-Мирски са ключови фигури в заключителния етап на битката при Шипка-Шейново (януари 1878 г.), където турската армия на Вейсел паша е окончателно обкръжена и пленена.

Българската земя е покрита със стотици паметници на признателността към героите, пролели кръвта си, за да бъде България свободна. ■